

QUẢN LÝ VÀ PHÁT TRIỂN LÀNH MẠNH THỊ TRƯỜNG TÍN DỤNG PHI CHÍNH THỨC TẠI VIỆT NAM

ThS. Nguyễn Thị Đông
ThS. Lê Thị Kim Huệ
Học viện Ngân hàng – Phân viện Phú Yên

Tóm tắt: *Tín dụng phi chính thức có thể được nhìn nhận dưới hai quan điểm đối lập, bên phần đối thì cho rằng đây là hình thức cho vay nặng lãi hoặc vay nóng với đặc trưng điển hình là lãi suất cao vượt khỏi quy định pháp luật. Còn bên ủng hộ thì nhìn nhận nó ở ưu điểm vay mượn rất kịp thời trong lúc khó khăn, cấp bách, hoặc hỗ trợ nhau thông qua việc hình thành các quỹ tín dụng tự phát... Bài viết này đứng ở quan điểm thứ hai, với mục tiêu đưa ra là bảo vệ và phát triển thị trường tín dụng phi chính thức ở Việt Nam hiện nay.*

Từ khóa: *Thông tin bất cân xứng, tín dụng phi chính thức.*

Đặt vấn đề

Tín dụng phi chính thức là gì?

Tín dụng chính thức thường được hiểu như là một giao dịch về tài sản giữa bên cho vay và bên đi vay, trong đó bên cho vay chuyển giao tài sản cho bên đi vay sử dụng trong một thời gian nhất định theo thỏa thuận, bên đi vay có trách nhiệm hoàn trả vô điều kiện vốn gốc và lãi cho bên cho vay khi đến hạn thanh toán (Hồ Diệu, 2000). Các chủ thể tham gia vào những giao dịch này đều có các quan hệ pháp lý như hợp đồng tín dụng, khế ước... và đều phải chịu trách nhiệm về hành vi của mình trước pháp luật.

Ngược lại với điều này, tín dụng phi chính thức cũng tồn tại dưới dạng quan hệ cho vay nhưng không tuân thủ đúng hoặc đầy đủ các quy định của pháp luật hiện hành như cho vay nặng lãi, vay mượn trực tiếp của người dân không có giấy tờ cam kết, các hiệp hội tiết kiệm – tín dụng tự phát, tín dụng tư thương dưới hình thức mua bán chịu, cầm đồ (Trần Trọng Phong và các tác giả, 2011)

Tính tất yếu tồn tại tín dụng phi chính thức

Thị trường tín dụng phi chính thức có nên tồn tại hay không, điều này vẫn còn tùy thuộc vào nhiều quan điểm khác nhau. Tuy nhiên, có một thực tế không thể phủ nhận là nó đã hoạt động không ngừng trong nhiều thập kỷ qua và ở nhiều quốc gia trên thế giới, đặc biệt là ở những vùng nông thôn của các nước đang phát triển (Haugen, 2005), bởi đây là vùng có đại đa số hộ gia đình vẫn còn gặp nhiều khó khăn về vốn để phục vụ cho sản xuất và đời sống. Nếu họ không có tài sản thế chấp, thì tín dụng phi chính thức là cứu cánh đáp ứng kịp thời những nhu cầu cấp bách của họ.

Thực tế cũng cho thấy, trong hệ thống tín dụng phi chính thức không loại trừ được các trường hợp cho vay nặng lãi làm ảnh hưởng tiêu cực đến người dân, đó chính là nguyên nhân dẫn đến hàng loạt các can thiệp chính sách tại các nước đang phát triển trong các thập kỷ qua. Chính phủ nhiều nước, trong đó có Việt Nam, được hỗ trợ bởi các tổ chức đa phương và song phương, đã dành những nguồn lực đáng kể như tạo lập chuỗi chi nhánh các Ngân hàng